

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

LIELLOPI UN TEĻI

23. - 24.04. 2018. Briselē

Darba grupas sanāksmē piedalījās ZSA eksperts Raimonds Jakovickis

Darba grupā piedalījās pārstāvji no FR, IRL, PT, UK, LV, POL, HR, AT, IT, LT, SE, CZ, DK, FI, RO.

1. Tirgus situācija un perspektīvas

Gaļas liellopu skaits 2017. gada decembrī ES sasniedz 88 424 000 dzīvniekus. Salīdzinot 2017. gada decembri ar 2016. gada decembri, tad dzīvnieku skaits ir krities par 0,8%.

Saražotā liellopu gaļa tonnās ES ir pieaugusi par 7,0%, salīdzinot šī gada janvāra mēnesi ar 2017. gada janvāri. Lielākais pieaugums - 40% bija vērojams Bulgārijā, bet lielākais kritums – 7,4% bija Rumānijā. Latvijā saražotās liellopu gaļas tonnas šajā laika periodā ir vērojams kāpums par 9,8%. Vidējā liellopu liemeņu cena ES šī gada martā R3 klasei EUR 386,07/100 kg. Augstākā cena par liellopu liemeni R3 klasei ir Zviedrijā EUR 438,67/100 kg, bet zemākā Ungārijā – EUR 229,17/100 kg. Latvijā liellopu gaļai martā ir otra zemā cena - EUR 270,48/100 kg.

ES eksports šī gada janvārī un februārī sasniedz 102 803 tonnas. Vislielākais eksports ir uz Turciju 15 021 tonnas, Honkongu 11 065 tonnas un Izraēlu 7 890 tonnas.

ES imports šī gada janvārī un februārī sasniedz 57 474 tonnas. Vislielākais imports ir no Brazīlijas 23 085 tonnas, Urugvajas 9 775 tonnas un Argentīnas 9 640 tonnas.

Vēršu gaļas cenas pasaulē martā: ES – EUR 384,44/100 kg, ASV - EUR 338,26/100 kg, Urugvaja - EUR 328,92/100 kg, Jaunzēlande - EUR 303,67/100 kg, Austrālija - EUR 297,01/100 kg, Argentīna - EUR 243,76/100 kg un Brazīlijā - EUR 218,60/100 kg.

Pasaulē lielākie liellopu gaļas importētāji šī gada janvārī un februārī ir Ķīna un ASV, bet eksportētāji – ASV, Brazīlija un Austrālija.

2. Jaunumi no EK par KLP pēc 2020. gada

Jāsaniedz šādi mērķi:

- Jānostiprina vides un klimata mērķi;
- Mērķtiecīgāki atbalsta maksājumi;
- Jāatbalsta zināšanas un inovācijas;
- Līdzsvarot pienākumus un atbildību starp ES, dalībvalstīm un lauksaimniekiem.

Vides un klimata pasākumu stiprināšana

Lauksaimniecība ir ietekme uz klimata pārmaiņām un vides degradāciju. Lauksaimnieki var palīdzēt sasniegt KLP mērķus.

Nākotnes KLP principi: mērķtiecīgs darbs, videi draudzīga lauksaimniecība, ciešāka sadarbība ar ES klimata un vides politiku.

Mērķtiecīgi atbalsta maksājumi

Pašreiz 20% saimniecību saņem 80% no visiem atbalsta maksājumiem. Jāpārskata atbalsta maksājumu saņemšanas nosacījumi. Jāsamazina nevienlīdzība starp dalībvalstīm.

Jāatbalsta zināšanas un inovācijas

Zināšanu un jaunu tehnoloģiju apgušana.

Ietekme uz nākotnes KLP: zināšanu pārnese, ieteikumi KLP atbalsta īstenošanai, sadarbība ar pētniekiem.

Ceļā uz jauno modeli

ES līmenī: KLP mērķi, pamatprasības.

Dalībvalstis/reģioni: Pielāgota KLP to īpašajām vajadzībām, atbilstības prasības.

Citas prioritātes:

Izaugsme un nodarbinātība lauku apvidos, jauno lauksaimnieku atbalsts, uzlabota riska pārvaldība.

3. Esošā situācija BREXIT jautājumā

Šī gada janvārī vispārējo lietu padome ir pieņēmusi lēmumu, kas nosaka papildu sarunas, kur pievērs uzmanību detalizētai informācijai par pārejas pasākumiem. Komisija apzinās tās nozares kuras ietekmēs šīs pārmaiņas ES un Liebritānijas tirdzniecības vidē. Komisija ir gatava dažādiem nākotnes scenārijiem ko rada Lielbritānijas izstāšanās no ES, tādēļ atzinīgi vērtē ieinteresēto personu centienus un ieguldījumus.

4. Pašreizējā situācija par Brazīlijā veiktajiem pasākumiem saistībā ar gaļas skandālu un ES standartu izpildi

ES eksperti Brazīlijas gaļas liellopu saimniecībās un gaļas pārstrādes sektorā veic fiziskās kontroles. Uzmanība tiek pievērsta dzīvnieku apzīmēšanai un izsekojamībai no dzimšanas līdz kautuvei; veterināro zāļu uzskaiti saimniecībās; tiek veiktas mikrobioloģiskās pārbaudes, lai noteiktu vai nav lietoti augšanas hormoni; dzīvnieku labturība; liellopu transportēšana uz kautuvēm un kautuves. Gala ziņojums par secinājumiem vēl nav sagatavoti.

5. Pašreizējā situācija sarunās par līgumu ar Mercosur dalībvalstīm

Notiekošās sarunas par tirdzniecības līgumu ar Mercosur valstīm ir ļoti nozīmīgs ES ekonomikai kopumā un iespējams, ko tā var radīt ES rūpniecības, pakalpojumu nozarēm un arī ES lauksaimniecības ražotājiem un pārtikas rūpniecībai. Komisija cenšas panākt visaptverošu vienošanos, kas ES uzņēmējiem palielinātu tirdzniecības iespējas Mercosur valstīs. ES arī apzinās Mercosur cerības ES tirgū, jo īpaši lauksaimniecības jomā. Līgumā būs jāatrod pareizais līdzsvars starp Mercosur eksporta interesēm un nepieciešamību aizsargāt ES lauksaimnieku un lauku kopienu intereses. Komisija pilnībā apzinās dažu ES lauksaimniecības nozaru jutīgumu saistībā ar sarunām par brīvās tirdzniecības nolīgumiem, jo īpaši liellopu gaļu, un to ņem vērā. Komisija ir apņēmusies panākt vajadzīgo līdzsvaru. Attiecībā uz ES pārtikas nekaitīguma standartu ievērošanu, pārtikas produktiem, ko importē ES no Mercosur valstīm, neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav saistīti ar tirdzniecību, vienmēr būs jāievēro ES pārtikas nekaitīguma prasības.

Pašreiz ir panākta vienošanās ar Meksiku un ir piešķirta kvota 10 000 t liellopu gaļas importam ES. ES vēl nav noslēgusi līgumu par liellopu gaļas eksportu uz Mercosur dalībvalstīm.

6. Komisijas priekšlikumi pret negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas aprites ķēdēs

Konteksts

- Plašāka uz tirgu orientēta KLP, kurā ražotāji arvien biežāk tiek aicināti pārvaldīt tirgu
- 20 ES dalībvalstīs ir tiesību akti, bet risks ir zems to aizsardzības līmenis, nepietiekama izpilde, nav koordinācijas starp dalībvalstīm
- Negodīgā tirdzniecība kaitē lauksaimniekiem un nelieliem piegādātājiem

Komisijas priekšlikumi

- Pircēju un piegādātāju attiecības
- Aizsargāt mazos un vidējos uzņēmumus
- Aizsargāti tiks arī starpnieki, ražotāji un izplatītāji, ja tie ir mazie un vidējie uzņēmumi
- Aizsargāti tiek arī ārzemju piegādātāji

Negodīga tirdzniecības prakse

- 30 dienu pēcapmaksa pārtikas produktiem ar īsu derīguma termiņu
- Nesavlaicīga paziņošanas par ātri bojājošiem pārtikas produktiem
- Vienpusēja līguma izmaiņu veikšana
- Nepārdoto produktu atgriešana piegādātājam
- Reklāmas kampaņas apmaksa
- Dažādu papildu samaksu pieprasīšana

Atskaiti sagatavoja eksperts

Raimonds Jakovickis